

Quick scan flora en fauna

Harderwijkweg 1 te Gouda

In opdracht van: Den Hollander Beheer B.V.

4 augustus 2015

Colofon

© 2015 Laneco / Den Hollander Beheer B.V.

Tekst en samenstelling: Ing. T. Brouwer

Projectleiding: Ing. T. Brouwer

Eindverantwoordelijk: Ir. D. van Pijkeren

Met medewerking van: -

Projectnummer: 86.15.01

In opdracht van: Den Hollander Beheer B.V.

Wijze van citeren: Brouwer, T., 2015. Quick scan flora en fauna Harderwijkweg 1 te Gouda. Laneco, Ede.

Contact:

Laneco
Mastbos 25
6718 HA Ede
www.laneco.nl

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

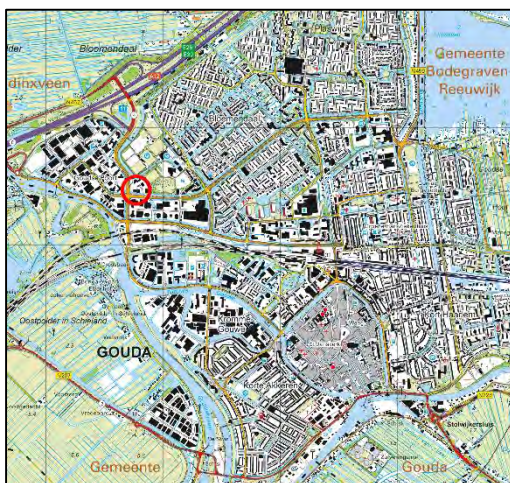
INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING	5
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGEPEN	5
2	WETTELIJK KADER.....	8
2.1	GEBIEDSBESCHERMING	8
2.2	FLORA- EN FAUNAWET	8
3	TOETSING.....	11
3.1	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	11
3.2	GEBIEDSBESCHERMING	11
3.3	SOORTENBESCHERMING	12
4	CONCLUSIE.....	19
4.1	GEBIEDSBESCHERMING	19
4.2	SOORTENBESCHERMING	19
4.3	CONSEQUENTIES	20
4.4	AANBEVELINGEN	21
BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST.....	22

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Den Hollander Beheer B.V. is voornemens om op een terrein aan de Harderwijkweg 1 te Gouda een voormalig kantoorpand met bijgebouwtjes te slopen en op dezelfde locatie nieuwbouw te realiseren. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd, is toetsing aan de natuurwet- en regelgeving.

Globale ligging plangebied (kaart: Basisregistratie Topografie, PDOK; luchtfoto: Google Earth).

Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning, uitspraken worden gedaan over de geschiktheid voor beschermde plant- en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGRENEN

Het plangebied ligt aan de westkant van Gouda (gemeente Gouda) op het bedrijventerrein Goudse Poort en wordt grofweg begrensd door Harderwijkweg 3 t/m 11 aan de noordkant, de Harderwijkweg aan de oostkant, de Burgemeester van Reenensingel aan de zuidkant en de Goudse Poort aan de westkant.

De omgeving van het plangebied bestaat uit een afwisseling van bedrijven- en kantoorterreinen, grotere doorgaande wegen en kleinere bedrijfswegen. Ten noorden van het plangebied ligt een sportcomplex met diverse sportvelden en tennisbanen; ten noordoosten van het plangebied ligt een stadspark, het Groenhovenpark. Ten oosten van dit stadspark ligt de woonwijk Bloemendaal. In en rondom de bedrijven- en

kantoorterreinen is relatief veel (opgaand) groen aanwezig in de vorm van bomenrijen, bosplantsoen, hagen en bloemrijke bermen. Rondom het plangebied liggen diverse, over het algemeen beschoeide, watergangen. Op circa 300 meter ten zuidwesten van het plangebied ligt de Gouwe, een gegraven verbindingsrivier tussen de Oude Rijn en de Hollandse IJssel.

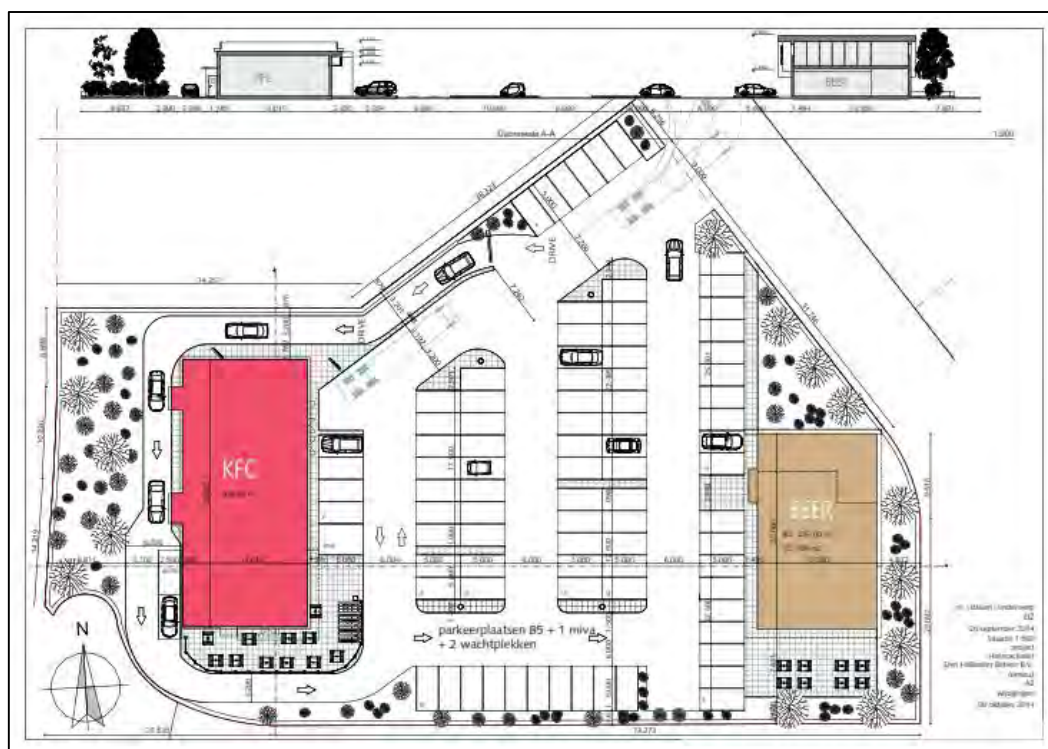

Indrukken van het plangebied aan de Harderijkweg 1 te Gouda (foto's Laneco).

Het plangebied zelf bestaat uit een voormalig kantoorgebouw van 1300 m² in 3,5 laag, een parkeerplaats, een fietsenhok, een trafohuisje en een opgaande groenzone langs de buitenzijde van het perceel. Het terrein direct aan de noord-, oost- en westzijde van het kantoorpand is grotendeels bestraat en vormt de parkeerplaats. Rondom de parkeerplaats liggen enkele heestervakken, waarvan sommigen met solitaire bomen.

Aan de oostkant wordt de parkeerplaats van de weg gescheiden door lage heggetjes. Aan de zuidzijde ligt een binnentuin met (deels gecultiveerde) heesters en tuinplanten. Aan de westkant staat een rij platanen met een dikte van 40 – 50 cm en een ondergroei met gecultiveerde heesters.

Men is voornemens om het voormalige kantoorpand en de fietsenstalling te slopen en het perceel opnieuw in te richten en nieuwbouw te realiseren. Het trafohuisje wordt niet gesloopt.

Nieuwe inrichting perceel Harderwijkweg 1 te Gouda

2 WETTELIJK KADER

2.1 GEBIEDSBESCHERMING

2.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 die per 1 oktober 2005 van kracht is geworden. Hierin zijn de reeds bestaande natuurmonumenten al eerder opgenomen. Het is verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.1.2 *Ecologische hoofdstructuur*

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur (EHS)/Nationaal Natuur Netwerk (NNN). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuur-doelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als EHS/NNN niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 FLORA- EN FAUNAWET

2.2.1 *Wettelijk kader*

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- Artikel 8: het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen;
- Artikel 9: het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen;
- Artikel 10: het is verboden beschermde diersoorten opzettelijk te verontrusten;

- Artikel 11: Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren;
- Artikel 12: Het is verboden eieren van beschermde diersoorten te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen;
- Artikel 13: Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ten verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te verkopen of ten verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen of in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

2.2.2 Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- beschermingscategorie 1:
Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Denk daarbij aan soorten zoals konijn, veldmuis, egel, ree, bruine kikker en kleine watersalamander. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast.
- beschermingscategorie 2:
Voor beschermde soorten die niet zo algemeen zijn en dus extra aandacht verdienen (bijvoorbeeld eekhoorn, steenmarter en wild zwijn), geldt de vrijstelling alleen als er een goedgekeurde gedragscode is. Organisaties die geen gedragscode hebben moeten, voor ingrepen die leiden tot verstoring of aantasting van deze soorten, een ontheffing aan te vragen.
- beschermingscategorie 3:
Voor ongeveer honderd zeldzame soorten (o.a. das, boommarter) geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Dan is meestal een ontheffing van het ministerie van EZ nodig, met uitgebreide toetsing.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van

instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Uit uitspraken van de Raad van State blijkt dat volgens Europese richtlijnen (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn) het verlenen van een ontheffing voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn alleen mogelijk is onder een beperkt aantal voorwaarden. Ontheffingen van de Flora- en faunawet worden alleen verleend als de volgende voorwaarden van toepassing zijn:

Alle soorten:

- Er zijn geen alternatieven;
- Het duurzaam voortbestaan van de populatie is niet in het geding.

Voor soorten van Tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid in het geding is;
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Voor vogels gelden voorwaarden uit de Vogelrichtlijn:

- De volksgezondheid en de openbare veiligheid in het geding is;
- Veiligheid van het luchtverkeer in het geding is;
- Ter bescherming van flora en fauna.

Uit een uitspraak van Raad van State (juli 2012) blijkt dat in alle gevallen dat het overtreden van de artikelen 10 en 11 van de Flora- en faunawet niet kan worden voorkomen door mitigatie, bij het ministerie een ontheffing van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd.

Artikel 2 van de Flora- en faunawet is een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving.

3 TOETSING

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Via Natuurloket (www.natuurloket.nl) kan een indicatie worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens. De gegevens geven echter alleen een indicatie. Daarom is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar het onderzoek vooral te baseren op de biotoopinschatting door een ecooloog.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens zoals uit de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), de Atlas van Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997), Amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers en Van Delft, 2009) en andere beschikbare bronnen voor verspreidingsgegevens. De meeste gegevens zijn globale verspreidingsgegevens. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 16 juni 2015 heeft ecooloog T. Brouwer van Laneco het gebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 GEBIEDSBESCHERMING

3.2.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied te Gouda ligt op ruim 4 kilometer ten westen van het Natura 2000-gebied 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein'. Het gecultiveerde plangebied heeft geen enkele relatie met dit Natura 2000-gebied. Het is niet de verwachting dat de verkeersbewegingen van en naar het pand ten opzichte van de uitgangssituatie sterk toe zullen nemen. Een toename in stikstofdepositie is daarom niet te verwachten. Effecten op flora en fauna als gevolg van de geplande ontwikkelingen zullen alleen lokaal van aard zijn en geen effect hebben op het Natura 2000-gebied.

3.2.2 *Ecologische hoofdstructuur / Nationaal Natuur Netwerk*

Het plangebied ligt niet in of direct nabij de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) / Nationaal Natuur Netwerk (NNN). Het dichtstbijzijnde EHS/NNN-gebied (Polder Bloemendaal), ligt op circa 1 kilometer ten noorden van het plangebied, aan de noordkant van de Rijksweg A12.

Door het uitvoeren van de werkzaamheden gaat geen oppervlakte aan EHS/NNN verloren. Gezien de grote afstand en de beperkte en lokale aard van de ingreep kunnen negatieve effecten op de EHS/NNN worden uitgesloten.

3.3 SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of er ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkeling kan (indirecte) aantasting of verstoring van verblijfplaatsen en leefgebied tot gevolg hebben.

3.3.1 Vaatplanten

Het plangebied is grotendeels bebouwd en verhard; begroeiing bestaat uit een groenzoom langs de buitenzijde van het perceel en bestaat uit heestervakken, intensief onderhouden hagen, bosplantsoen en bomenrijen. Tijdens het veldbezoek zijn alleen algemene soorten aangetroffen, zoals gewone braam (*Rubus fruticosus*), gewone melkdistel (*Sonchus oleraceus*), grote brandnetel (*Urtica dioica*), heermoes (*Equisetum arvense*), hondsdrif (*Glechoma hederacea*), klimop (*Hedera helix*), paardenbloem (*Taraxacum officinale*), ridderzuring (*Rumex obtusifolius*) en diverse tuinplanten. De opgaande begroeiing bestaat onder andere uit soorten zoals hulst (*Ilex aquifolium*), liguster (*Ligustrum spec.*) plataan (*Platanus x hispanica*), populier (*Populus spec.*), kornoelje (*Cornus spec.*), veldesdoorn (*Acer campestre*), wilg (*Salix spec.*) en diverse rozensoorten.

Bloemrijke berm ten zuiden van het plangebied met soorten als grote ratelaar, knopkruid en margriet ten zuiden van het plangebied.

Ten zuiden van het plangebied ligt tussen de watergang en de Burgemeester van Reenensingel een ingezaaide bloemrijke berm met soorten als grote ratelaar (*Rhinanthus angustifolius*), knoopkruid (*Centaurea jacea*), margriet (*Leucanthemum vulgare*) en wikke (*Vicia spec.*).

De muren van het hoofdgebouw en de bijgebouwen zijn goed onderhouden. Er groeien geen in Gouda voorkomende (Cyclus, 2013) beschermde muurplanten, zoals gele helmbloem (*Pseudofumaria lutea*) en tongvaren (*Asplenium scolopendrium*). Aangezien er geen muurplanten zijn aangetroffen en gezien de goede staat van onderhoud van de muren, worden strikt beschermde muurplanten niet verwacht binnen het plangebied.

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van onder andere gevlekte rietorchis (*Dactylorhiza praetermissa*), ruig klokje (*Campanula trachelium*) en wilde marjolein (*Origanum vulgare*). Voor rietorchis ontbreken geschikte groeiplaatsen (niet te voedselrijke en natte grond) binnen het plangebied. Voor de overige soorten geldt dat dit waarschijnlijk verwilderde exemplaren betreffen. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaats betreft. Een andere soort die voorkomt in de omgeving van het plangebied is brede wespenorchis (*Epipactis helleborine*). Voor deze soort, die onder het eerste, lichte, beschermingsregime van de Flora- en faunawet valt, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van groeiplaatsen.

Binnen het plangebied is sprake van een sterk door mensen beïnvloed milieu; de oevers van de ten zuiden van het plangebied gelegen sloot zijn volledig beschoeid, waardoor natuurvriendelijke oevers hier ontbreken. Vanwege het ontbreken van geschikte groeiplaatsen, zoals natuurvriendelijke oevers of schrale bermen, worden er geen strikt beschermde vaatplanten verwacht binnen het plangebied.

Op basis van de verspreidingsgegevens en de aanwezige biotopen worden in of in de directe omgeving van het plangebied geen strikt beschermde vaatplanten verwacht.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied kunnen verschillende algemeen voorkomende beschermde zoogdiersoorten voorkomen, zoals egel (*Erinaceus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), kleine marterachtigen en verschillende algemeen voorkomend soorten muizen en spitsmuizen (Broekhuizen, 1992; Mostert & Willemsen, 2008). Voor deze soorten, die onder het eerste, lichte, beschermingsregime van de Flora- en faunawet vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Van de strikt beschermde zoogdiersoorten is in de omgeving van het plangebied het voorkomen bekend van onder andere bever (*Castor fiber*), steenmarter (*Martes fiona*)

en waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) (Mostert & Willemsen, 2008; Thissen *et al.*, 2010; www.zoogdiervereniging.nl).

Van bever zijn onder andere waarnemingen bekend uit de spoorzone ten zuiden van het plangebied (www.zoogdiervereniging.nl). De soort leeft in de overgangsgebieden van wateren en land, zoals moerassen en langs beken, rivieren en kanalen, waarbij de aanwezigheid van goed bereikbare bomen en struiken een vereiste is. Het plangebied is grotendeels verhard en bebouwd en daarmee ongeschikt voor bever. Ook zijn de oevers van de watergang direct ten zuiden van het plangebied volledig beschoeid. Vanwege het ontbreken van geschikte habitats, kan het voorkomen van bever in het plangebied worden uitgesloten.

Het te slopen gebouw is niet toegankelijk voor de, in het stedelijk gebied verblijvende, steenmarter door het ontbreken van grotere holtes. Ook staan er geen bomen met grotere holtes in of nabij het plangebied, waardoor het voorkomen van deze soort kan worden uitgesloten.

Van waterspitsmuis zijn onder andere waarnemingen bekend uit het Reeuwijkse Plassengebied ten oosten van Gouda. De waterspitsmuis leeft in structuurrijke oevers langs schoon, niet te voedselrijk water met een goed ontwikkelde watervegetatie. De aangrenzende sloot heeft een beschoeide, steile en niet structuurrijke oever. Vanwege het ontbreken van geschikte habitats, kan daarom het voorkomen van waterspitsmuis in het plangebied worden uitgesloten.

Op basis van de verspreidingsgegevens, de aanwezige habitats en het veldbezoek wordt het voorkomen van strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten binnen het plangebied uitgesloten.

3.3.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn globaal in te delen in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen en dergelijke) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders. Alle vleermuizen zijn strikt (tabel 3) beschermd door de Flora- en faunawet.

Volgens verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al.*, 1992; Limpens *et al.*, 1997; Mostert & Willemsen, 2008) komen in de omgeving van het plangebied verschillende soorten vleermuizen voor zoals gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*).

Van deze soorten zijn de rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis overwegend boombewonende soorten, gewone grootoorvleermuis verblijft in zowel gebouwen als bomen en de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis zijn overwegend gebouwbewonend.

Foerageergebied en vliegroute

Het plangebied en de directe omgeving, met name de groenstructuren rondom het plangebied en de ten zuiden van het plangebied gelegen watergang, vormen voor de meeste van de genoemde soorten vleermuizen zeer geschikt foerageergebied. Tevens vormt de opgaande beplanting aan de zuid- en westkant van het plangebied een geschikte lijnvormige structuur die als vliegroute kan fungeren; dergelijke vliegroutes vormen verbindingen tussen verblijfplaatsen en foerageergebied. Aantasting van vliegroutes kan leiden tot indirecte aantasting van verblijfplaatsen. Het kappen van bomen, het verwijderen van opgaande beplanting en het gebruik van verlichting kan een negatief effect hebben op potentiële vliegroutes van diverse soorten vleermuizen.

Enkele voor vleermuizen geschikte spleten en kieren in het te slopen voormalige kantoorpand en het bijgebouw.

Verblijfplaatsen

Tijdens het veldbezoek zijn de bomen in en aangrenzend aan het plangebied onderzocht op holtes; hierbij zijn geen bomen met holtes aangetroffen die geschikt kunnen zijn als

verblijfplaats voor vleermuizen. Mochten er bij het kappen van bomen toch holtes worden ontdekt dan dienen deze voorafgaand aan het kappen alsnog te worden geïnspecteerd door een deskundig ecooloog.

Het te slopen voormalige kantoorpand is gezien de aanwezigheid van open stootvoegen en mogelijke ruimte onder de dakrand geschikt voor gebouwbewonende vleermuizen. Ook de fietsenstalling en het trafo-gebouw zijn potentieel geschikt voor gebouwbewonende vleermuizen door de mogelijke ruimte onder de dakrand. Gebouwbewonende vleermuizen maken namelijk gebruik van spleten in gevels, spouwmuren, achter daklijsten, etc. Op basis van de ligging van het pand in de bebouwde kom en de grootte van de openingen is de aanwezigheid van met name gewone dwergvleermuis niet uit te sluiten; deze soort heeft slechts een smalle spleet nodig om zich toegang tot het gebouw te verschaffen. Het slopen van het gebouw kan een negatief effect hebben op vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen.

3.3.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in en om het plangebied onder andere de vogelsoorten kauw (*Corvus monedula*), koolmees (*Parus major*), meerkoet (*Fulica atra*), vink (*Fringilla coelebs*) en wilde eend (*Anas platyrhynchos*) gehoord en gezien. Alle vogels en dan specifiek hun verblijfplaatsen (nesten) zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet. Aantasting en verstoring van actief gebruikte nesten is niet toegestaan.

Daarnaast is van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd (LNV, 2009).

Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*)).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus (*Passer domesticus*)).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders (voorbeeld kerkuil (*Tyto alba*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: buizerd (*Buteo buteo*)).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Ook is er een lijst vogels aangewezen waarvan alleen bij effecten op populatieniveau maatregelen nodig zijn; de zogenaamde categorie 5.

Van de jaarrond beschermde vogelsoorten (LNV, 2009) kunnen verschillende soorten roofvogels, zoals buizerd en sperwer (*Accipiter nisus*), ook in bomen in of aan de rand van de bebouwde kom of op binnenstedelijke locaties broeden. In de omgeving van het

plangebied is naast deze twee soorten ook het voorkomen bekend van boomvalk (*Falco subbuteo*) (Schouten & Aarts, 2011). Broedplaatsen van roofvogels kunnen gezien de afwezigheid van horsten (nesten) in bomen worden uitgesloten. Ook zal het plangebied niet van essentieel belang zijn als foerageer- of rustgebied voor deze soorten.

Uit de directe omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van ransuil (*Asio otus*) (Schouten & Aarts, 2011). Tijdens het veldbezoek zijn in de bomen in en rondom het plangebied geen nesten of roestende individuen van deze soort waargenomen. Vaste rust- en verblijfplaatsen van de ransuil binnen het plangebied kunnen worden uitgesloten.

De bebouwing binnen het plangebied is door de aanwezigheid van een goed gesloten plat dak en het ontbreken van een pannendak, toegangen onder de dakrand, op de muurplaten en grotere gaten in de muren ongeschikt voor gierzwaluw (*Apus apus*) en huismus. Vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluw en huismus binnen het plangebied kunnen worden uitgesloten.

Uit het plangebied en de directe omgeving is onder andere het voorkomen bekend van de volgende categorie 5-soorten: ekster (*Pica pica*), grote bonte specht (*Dendrocopos major*), koolmees, pimpelmees (*Cyanistes caeruleus*), spreeuw (*Sturnus vulgaris*) en zwarte kraai (*Corvus corone*). In de te kappen bomen zijn geen grotere holtes aangetroffen, waardoor deze ongeschikt zijn als nestlocatie voor holtebewonende soorten. Wel vormen de bomen potentieel geschikte nestlocaties voor soorten zoals ekster en zwarte kraai. Aangezien in de omgeving (nabijgelegen openbaar groen) voldoende alternatieve broedplaatsen aanwezig zijn voor deze categorie vogels zijn er geen omstandigheden aanwezig om deze vogels jaarrond te beschermen. Negatieve effecten op vogels uit de vijfde categorie worden dan ook uitgesloten, indien rekening wordt gehouden met het broedseizoen (actieve broedplaatsen).

In het plangebied of de directe omgeving wordt de aanwezigheid uitgesloten van nestplaatsen of andere vaste rust- en verblijfplaatsen van vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd. Door de sloop- en kapwerkzaamheden en het verwijderen van de ondergroei (opgaande struweel) uit te voeren buiten het broedseizoen kunnen effecten op beschermde vogelsoorten worden uitgesloten.

3.3.5 Amfibieën

Het habitat van amfibieën is onder te verdelen in water- of voortplantingshabitat (vaak een poel, vijver of smalle watergang zonder grote vissen) en landhabitat (bosjes, struwelen e.d. en voor sommige soorten vergraafbaar zand).

De aan het plangebied grenzende sloot is geschikt voortplantingswater voor diverse algemene soorten amfibieën zoals bruine kikker (*Rana temporaria*), middelste groene kikker (*Rana esculenta*), gewone pad (*Bufo bufo*) en kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*). Binnen het plangebied zijn voor deze algemene soorten tevens voldoende overwinteringsmogelijkheden. Verblijfplaatsen van algemeen voorkomende

beschermde soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet mogen op basis van een algemene vrijstelling worden aangetast bij ruimtelijk ingrepen.

Naast de algemeen voorkomende beschermde soorten is uit de omgeving van het plangebied ook het voorkomen bekend van de strikt beschermde rugstreeppad (*Bufo calamita*) (Creemers & Van Delft, 2009; www.ravon.nl). De aan het plangebied grenzende sloot is ongeschikt voor deze soort vanwege het voedselrijke water en het ontbreken van natuurvriendelijke (ondiepe) oevers door de aanwezigheid van beschoeiing. Effecten op strikt beschermde amfibieënsoorten worden daarom niet verwacht.

3.3.6 Reptielen

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van de ringslang (*Natrix natrix*) (Creemers & Van Delft, 2009; www.ravon.nl); deze soort is beschermd onder tabel 3 van de Flora- en faunawet. Reptielen stellen strikte eisen aan het omgeving. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat, zoals heide, heischrale graslanden, goed ontwikkelde bosranden en in het geval van de ringslang natuurvriendelijke oevers, worden er geen reptielen binnen het plangebied verwacht. Effecten op reptielen kunnen dan ook worden uitgesloten.

3.3.7 Vissen

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van de strikt beschermde vissoorten bittervoorn (*Rhodeus amarus*), kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) en rivierdonderpad (*Cottus perifretum*) (www.vissenatlas.nl). Binnen het plangebied zijn geen watergangen aanwezig. De aan het plangebied grenzende sloot is mogelijk geschikt voor kleine modderkruiper. Aangezien de watergang buiten het plangebied valt en de werkzaamheden uitsluitend bestaan uit de sloop en nieuwbouw en het kappen van bomen, zijn effecten op beschermde vissoorten uit te sluiten.

3.3.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen en/of specifieke waardplanten. Dergelijke biotopen zijn in het plangebied niet aanwezig.

Uit de omgeving is het voorkomen bekend van platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*). Platte schijfhoren is een soort van stilstaand of zeer zwak stromend water met een goed ontwikkelde en gevarieerde watervegetatie. De aan het plangebied grenzende sloot is ongeschikt voor deze soort vanwege het ontbreken van een dergelijke watervegetatie. Ook andere strikt beschermde soorten mollusken en tweekleppigen kunnen worden uitgesloten in het plangebied.

4 CONCLUSIE

Den Hollander Beheer B.V. is voornemens om op een terrein aan de Harderwijkweg 1 te Gouda een voormalig kantoorpand en de fietsenstalling te slopen en op dezelfde locatie nieuwbouw te realiseren. Voor deze werkzaamheden plaatsvinden, moeten de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties met betrekking tot de natuur wet- en regelgeving in beeld zijn gebracht.

4.1 GEBIEDSBESCHERMING

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur (Nationaal Natuur Netwerk) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op beschermde gebieden.

4.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied te Gouda ligt op ruim 4 kilometer ten westen van het Natura 2000-gebied 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein'. Het gecultiveerde plangebied heeft geen enkele relatie met dit Natura 2000-gebied. Effecten op flora en fauna als gevolg van de geplande ontwikkelingen zullen alleen lokaal van aard zijn en geen effect hebben op Natura 2000-gebieden.

4.1.2 *Ecologische hoofdstructuur / Nationaal Natuur Netwerk*

Het plangebied ligt niet in of direct nabij de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) / Nationaal Natuur Netwerk (NNN). Het dichtstbijzijnde EHS/NNN-gebied (Polder Bloemendaal), ligt op circa 1 kilometer ten noorden van het plangebied, aan de noordkant van de Rijksweg A12.

Door het uitvoeren van de werkzaamheden gaat geen oppervlakte aan EHS/NNN verloren. Gezien de grote afstand en de beperkte en lokale aard van de ingreep kunnen negatieve effecten op de EHS/NNN worden uitgesloten.

4.2 SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen of belangrijke onderdelen van leefgebied van soorten door de ingreep worden aangetast.

De meeste van de mogelijk in het plangebied voorkomende soorten zoals brede wespenorchis, egel, konijn, kleine marterachtigen, spitsmuizen en muizen zijn beschermd volgens het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten zijn meer strikt beschermde soorten, soorten waarvoor bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffingsplicht in het kader van de Flora- en faunawet geldt. Op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezige habitats en de biotoopeisen van individuele diersoorten zijn beschermde gebouwbewonende vleermuizen niet uit te sluiten binnen het plangebied. Door het uitvoeren van sloopwerkzaamheden worden mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten aangetast.

Daarnaast zijn de groenstructuren rondom het plangebied, met name aan de zuid- en westkant, potentieel geschikt als vliegroute voor diverse soorten vleermuizen.

4.3 CONSEQUENTIES

Aantasting van verblijfplaatsen van in de Flora- en faunawet strikt beschermde vleermuizen en daarmee een overtreding van artikel 11 van de Flora- en faunawet, kan niet zonder nader veldonderzoek worden uitgesloten:

- vleermuizen, gebouwbewonende soorten (tabel 3; Flora- en faunawet en bijlage IV van de Habitatrictlijn), onderzoeksperioden: een volledig onderzoek naar vleermuizen conform het Vleermuisprotocol 2013 bestaat uit twee onderzoeken; zomeronderzoek van half mei tot half juli en najaarsonderzoek van half augustus tot eind september. Beide onderzoeken dienen plaats te vinden om een volledig beeld te krijgen van de functie van de gebouwen voor vleermuizen.

Overige voorwaarden:

- De start van werkzaamheden (kappen, rooien en slopen) dient buiten het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) plaats te vinden om verstoring van broedvogels en het broedsucces te voorkomen. Alleen op basis van gericht onderzoek (naar broedende vogels), mag van deze voorwaarde worden afgeweken.
- De groenstructuren aan de zuid- en westkant van het plangebied dienen te worden behouden, zodat er voldoende geleidende structuren en beschutting overblijft voor vleermuizen.
- Indien er toch groenstructuren worden verwijderd dient nader onderzoek naar het gebruik van deze structuren (vliegroutes van vleermuizen) te worden uitgevoerd: nader onderzoek naar vliegroutes dient conform het Vleermuisprotocol 2013 uitgevoerd te worden van half mei tot half oktober en kan worden gecombineerd met het onderzoek naar verblijfplaatsen.
- Het gebruik van verlichting dient te worden beperkt en lichtuitstraling richting boomkronen en bomenrijen dient voorkomen te worden.
- Op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:

- het kappen starten buiten het voortplantingsseizoen (april - augustus) en het winter(slaap)seizoen (november - februari);
- het beperken van verlichting tijdens de avonduren ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren.

4.4 AANBEVELINGEN

Verder zijn er, vooruitlopend op het aanvullend onderzoek of een eventuele ontheffingsaanvraag, vanuit ecologisch oogpunt aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting:

- Nieuw te bouwen gebouwen kunnen geschikt worden gemaakt voor vleermuizen door het gebruik van inbouw vleermuiskasten of door op een hoogte van 2,5 meter en hoger aan de zuidzijde open stootvoegen van 2 cm breed aan te brengen. Een andere optie is het creëren van 2 cm ruimte achter houten gevelbetimmering of het aanbrengen van kierende planken.
- Ook kunnen nieuw te bouwen of te renoveren gebouwen geschikt worden gemaakt voor huismussen en gierzwaluwen door het aanbrengen van neststenen in de muur of het plaatsen van vogelvides of vogelvriendelijk vogelschroot. Verder kunnen overstekende randen e.d. worden gebruikt om ruimtes onder te creëren die door vogels als broedplaats worden gebruikt.

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV, Utrecht.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Cyclus, 2013. Inventarisatie van Goudse muurplanten. Uit de serie Natuur in Gouda.

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen; Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV Uitgeverij.

Ministerie van LNV, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Mostert, K. & J. Willemsen, 2008. Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008. Stichting Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland, Delft.

Schouten, L. & F. Aarts, 2011. Ecologisch onderzoek Extra Gouwekruising en Moordrechtboog. Tauw B.V., Utrecht.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998, 2000, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Thissen, J.B.M., C. Achterberg & D. Bekker 2010. Verspreidingsonderzoek Nederlandse Zoogdieren VONZ 2009. Zoogdierverseniging rapport 2010.07. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Websites:

geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=ehs

www.floravannederland.nl

www.ravon.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telme.nl

www.verspreidingsatlas.nl (floron)

www.vissenatlas.nl

www.vleermuis.net

www.vogelbescherming.nl